

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
(digitaal verzonden)

30 november 2022

Betreft: Reactie PwC op consultatie Wetsvoorstel integrale bedrijfsvoering zorg- en jeugdhulpaanbieders (Wibz)

Geachte lezer,

Onder verwijzing naar de openbare consultatie van het Wetsvoorstel integrale bedrijfsvoering zorg- en jeugdhulpaanbieders (het **Wetsvoorstel**), zoals opgesteld door het Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport (**VWS**) en gepubliceerd op 1 november 2022, maakt PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (**PwC**) graag van de gelegenheid gebruik hierop te reageren.

PwC onderschrijft het belang van het waarborgen van de kwaliteit, betaalbaarheid en toegankelijkheid van zorg en jeugdhulp en de noodzakelijkheid voor zorg- en jeugdhulpaanbieders om zich primair te richten op het behartigen van deze maatschappelijke belangen. Wij vragen ons echter af of de wijze waarop het Wetsvoorstel thans is geformuleerd daadwerkelijk bijdraagt aan de structurele waarborging van de voorgenoemde belangen of dat er mogelijk anderszins – ten gevolge van mediaberichten over excessieve winsten en belangenverstrengeling – sprake is van meer incident gedreven wetgeving. Graag lichten wij enkele constatering die wij in het kader van het Wetsvoorstel doen toe.

Overregulering van normen ter voorkoming van negatieve gevolgen van tegenstrijdige belangen

De huidige regels omtrent tegenstrijdig belang, zoals momenteel door de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (**WBTR**), vastgelegd in het BW, worden krachtens het Wetsvoorstel overgenomen in de Wet marktordening gezondheidszorg (**Wmg**). Daarmee wordt de verplichting tot het hebben van een tegenstrijdig belangregeling uitgebreid naar een verplichting voor alle zorg- en jeugdhulpaanbieders. Uit de Memorie van Toelichting (**MvT**) blijkt dat een van de redenen voor deze uitbreiding is om de normen rondom tegenstrijdig belang ook voor die zorg- en jeugdhulpaanbieders te laten gelden die geen rechtspersoon zijn (op wie de WBTR niet van toepassing is). Ons is niet duidelijk om hoeveel zorg- en jeugdhulpaanbieders het hier gaat en dus in welke mate deze maatregel proportioneel is. Daarnaast wordt in de MvT beargumenteerd dat door verankering van deze normen in de Wmg, de Nederlandse Zorgautoriteit (**NZa**) en Inspectie voor de Gezondheidszorg en Jeugd (**IGJ**) een rechtsgrond krijgen om hierop actief toezicht te kunnen houden.

PwC merkt op dat het merendeel van de zorgaanbieders op grond van de WBTR al gehouden is aan de regels omtrent tegenstrijdig belang. Daarnaast voorziet de Governancecode Zorg 2022 ook in een regels omtrent ongewenste belangenverstrengeling. De Governancecode zorg 2022 bestrijkt een groot deel van de zorgaanbieders, zij geldt namelijk voor iedere zorgorganisatie die lid is van een van de vijf brancheorganisaties in de zorg en vanuit het maatschappelijk belang van goede governance en een gelijk speelveld in de zorgsector dient de code – zoveel mogelijk – ook te worden nageleefd door alle andere zorgaanbieders. Derhalve vragen

PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V., Thomas R. Malthusstraat 5, 1066 JR Amsterdam, Postbus 90358,
1006 BJ Amsterdam
T: 088 792 00 20, F: 088 792 96 40, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

wij ons af of het zinvol is om de regelgeving omtrent tegenstrijdig belang nogmaals te codificeren in sectorspecifieke wetgeving.

Wij zijn van mening dat zorg- en jeugdhulpaanbieders meer baat hebben bij het creëren van praktische duiding en *sector best practices* omtrent de tegenstrijdig belangregeling, zodat interne toezichthouders hun rol consistent en conform wet- en regelgeving kunnen vervullen. In dit kader raden wij aan om de Governancecode Zorg 2022 (nog) verder uit te werken, in lijn met de (meer omvattende) Corporate Governancecode. Mocht de wetgever dan alsnog willen overgaan tot het vastleggen van sectorspecifieke regels omtrent tegenstrijdig belang, vragen wij ons af of dit niet bij Algemene Maatregel van Bestuur (**AMvB**) geregeld kan worden. Zo kan namelijk worden voorkomen dat de Wmg moet worden aangepast indien de regels in Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek omtrent tegenstrijdig belang in navolging op de WBTR in de toekomst mochten wijzigingen.

Tot slot is het ons niet duidelijk hoe het toezicht van de NZa op de normen voor tegenstrijdig belang er in de praktijk uit zal zien en of dit zal aansluiten bij de huidige wijze van toezicht, zoals bijvoorbeeld in het kader van fusiemeldingen. Het is daarbij van belang om voor ogen te houden dat de regels omtrent tegenstrijdig belang, zoals nu vastgelegd, een interne werking hebben binnen de rechtspersoon en in beginsel niet doorwerken ten opzichte van externe partijen. Het is dan ook de vraag of de norm omtrent tegenstrijdig belang wel geschikt is voor externe toetsing en handhaving. Het voorstel om de NZa hierop te kunnen laten handhaven, strekt onzes inziens dan ook wel heel ver en leidt tot onnodige regeldruk voor zorg- en jeugdhulpaanbieders.

Toezicht op waarborging van normale marktvoorwaarden bij van betekenis zijnde transacties

Voorts creëert het Wetsvoorstel een norm om normale marktvoorwaarden bij bepaalde ‘van betekenis zijnde transacties’ te waarborgen voor alle zorg- en jeugdhulpaanbieders. Daarbij regelt het Wetsvoorstel dat de NZa toezicht houdt en, indien nodig, handhavend kan optreden ten aanzien van de nieuwe wet- en regelgeving rondom marktconforme voorwaarden bij van betekenis zijnde transacties. Uit de MvT volgt dat het toezicht van de NZa in het verlengde ligt van de wijze waarop de NZa momenteel toezicht houdt op de naleving van verplichtingen ten aanzien van een transparante financiële bedrijfsvoering en openbare jaarverantwoording voor zorgaanbieders.

Hoewel PwC onderschrijft dat toezicht op deze onderwerpen in elkaars verlengde ligt, vragen wij ons desondanks af of er ten aanzien van de toezichtscapaciteit van de NZa rekening is gehouden met de aanzienlijke lastenverzwaring en de benodigde uitbreiding van expertise die het realiseren van effectief toezicht op dit specifieke onderwerp met zich mee zal brengen. Allereerst dient de NZa de invulling van het begrip ‘van betekenis zijnde transacties’ verder uit te werken. De huidige toelichting op dit begrip in de MvT geeft, onzes inziens, niet voldoende houvast aan zorgaanbieders om eenvoudig te kunnen bepalen of er sprake is van een ‘van betekenis zijnde’ transactie. Daarnaast ligt het in de rede dat het toezicht door de NZa op, onder meer, van betekenis zijnde transacties retrospectief zal zijn, waarbij de vraag rijst of het beschikbare handhavingsinstrumentarium in dat geval toereikend is. Een reeds gedane transactie kan immers niet altijd ongedaan worden gemaakt.

Rechtszekerheid rondom winstuitkeringsverbod en voorwaarden aan winstuitkering

Het Wetsvoorstel laat het huidige winstuitkeringsverbod voor hoofdaanemers van intramurale Zvw-zorg en Wlz-zorg in stand, en sluit daarmee aan bij hoe het winstuitkeringsverbod onder het huidige wettelijk kader is vormgegeven. De vormen van zorg die niet vallen onder het winstuitkeringsverbod, zullen onder het wetsvoorstel bij AMvB worden aangewezen. De MvT licht hierbij toe dat winstuitkering voor aanbieders van extramurale Zvw- en Wlz-zorg toegelaten zal blijven en dat onderaanemers vooralsnog niet gebonden worden aan het winstuitkeringsverbod, nu de gegevens thans ontbreken om te kunnen concluderen dat een winstuitkeringsverbod voor onderaanemers proportioneel is.

Tevens creëert het Wetsvoorstel de mogelijkheid om voorwaarden te stellen aan winstuitkering voor vormen van zorg en jeugdhulp waar op dit moment geen verbod op winstuitkering voor geldt.

PwC merkt op dat er sinds het Wetsvoorstel vergroten investeringsmogelijkheden in medisch specialistische zorg (33.168) uit 2012 meermaals sprake is geweest van voornemens vanuit het Ministerie van VWS om onder voorwaarden winstuitkeringen in de zorg mogelijk te maken dan wel de reikwijdte van het verbod op winstuitkeringen aan te passen. Desalniettemin zien wij in het huidige Wetsvoorstel Wibz *de facto* weinig verandering: de huidige praktijk rondom winstuitkering wordt in stand gelaten, waarbij de deur op een kier gelaten wordt om voorwaarden rondom winstuitkering bij AMvB aan te passen. Welbeschouwd zien wij dat de onzekerheid van de afgelopen 10 jaar ten aanzien van regulering van winstuitkeringen op deze wijze in het zorgveld blijft voortbestaan.

Zonder oordeel over de wenselijkheid van het eventueel inperken dan wel verder reguleren van het winstuitkeringsverbod, pleit PwC ervoor dat de wetgever meer duidelijkheid schept omtrent de toekomst van het winstuitkeringsverbod dan de thans voorgestelde instandhouding van de mogelijkheid om hier wijzigingen in aan te brengen. Sinds de introductie van gereguleerde marktwerking binnen het Nederlandse zorgstelsel, wordt van zorgaanbieders verwacht dat zij zich als ondernemingen op de markt manifesteren. Zorgaanbieders zijn derhalve verantwoordelijk voor hun eigen bedrijfsvoering en daarmee eveneens zelf verantwoordelijk voor het financieren van hun innovaties en kapitaallasten. Echter, zolang er voor bepaalde zorgaanbiedende partijen geen definitieve duidelijkheid bestaat over de toekomst van het winstuitkeringsverbod, zal de mogelijkheid om kapitaal en innovaties te financieren met privaat kapitaal niet direct een aantrekkelijke optie zijn. Daarmee blijven de mogelijkheden tot financiering beperkt.

Tot slot

Alles in aanmerking genomen, sluit PwC zich aan bij de intenties en doelstellingen van het Wetsvoorstel. Echter wij betwijfelen of het Wetsvoorstel hieraan bijdraagt en zijn doel niet voorbijschiet.

In onze optiek is het van belang dat de beleidsmaker zorg- en jeugdhulpaanbieders faciliteert met concrete handvatten voor integere bedrijfsvoering en zich daarbij niet enkel richt op het (symbolisch) voorkomen van sporadische incidenten en excessen in de zorg. Daarnaast is meer richting nodig voor de vraag hoe met winstuitkering in de zorg om zal worden gegaan naar de toekomst toe.

Wij zijn graag bereid om over de bovenstaande thema's nader met u van gedachten te wisselen.

Hoogachtend,
PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Hans Linders'.

Hans Linders
Director